

Vuxnas lärande och folkbibliotek – rapport år 3

Projektets övergripande syften har varit:

- Förbättra bibliotekens möjligheter att bidra till den regionala viljan att höja utbildningsnivån och öka livskvaliteten hos människorna i Dalarna.
- Erbjudna folkbibliotekens öppna och tillgängliga rum som en social mötesplats och en god studiemiljö för medborgarna.
- Tillmötesgå bibliotekens efterfrågan på stöd och handledning för att hjälpa dem att på bästa sätt organisera sig att vara strategiska med sina resurser.
- Bygga ett nätverk i regionen och i kommunerna mellan utbildningsanordnare, pedagoger och olika sorters bibliotek för en framåtsyftande dialog, som leder till samverkan och ger insikt om varandras olika roller.
- Erbjudna adekvat vägledning, information och media på biblioteken som stöder invånarna i deras individuella utvecklingsprocesser.
- Öka bibliotekspersonalens kompetens och verka för pedagoger i biblioteken.

Erbjudna folkbibliotekens öppna och tillgängliga rum som en social mötesplats och en god studiemiljö för medborgarna.

Det goda värdskapet

Som en del av vår satsning på kompetensutveckling hade vi bjudit in Märit Torkelsson för att hålla en workshop om det goda värdskapet (www.vardskapet.se). Workshopen byggde på boken med samma namn och handlar om hur vi bemöter människor och ger mervärde i vår verksamhet. Idéerna kommer ursprungligen från turist- och hotellbranschen men det är berikande att ta in föreläsare från andra verksamheter. Vi erbjöd två olika datum för att så många som möjligt skulle kunna komma. Totalt deltog 43 personer och dagarna var mycket uppskattade.

Tillmötesgå bibliotekens efterfrågan på stöd och handledning för att hjälpa dem att på bästa sätt organisera sig att vara strategiska med sina resurser.

Insamling av fjärrlånebeställningar för kurslitteratur

Insamlingen av beställningar av kurslitteratur har fortsatt. Vi har registrerat alla beställningar som kommit in till länsbiblioteket (under vissa perioder) via Libris och det lokala bibliotekssystemet. Som vi har skrivit tidigare i rapporten för år två, höll inte vår tes. Tesen gick ut på att vi skulle hjälpa kommunbiblioteken med en förteckning över mycket efterfrågad kurslitteratur. Förteckningen skulle läggas ut på vår hemsida med uppmaning till eget inköp. Det visade sig dock att köerna på efterfrågad litteratur hos värdbiblioteket var nästan obefintliga.

Insamlingen har istället gett länsbiblioteket mycket information. Sammanlagt har vi samlat in ett helt års beställningar, 12 månader. Jan-feb, aug-sep för åren 2003, 2004 och 2005. Materialet visar vilka bibliotek som lånar minst/mest, fördelningen per signum, effektivering samt åtgärder istället för fjärrlån (inköp mm), fördelning per utgivningsår. Man kan utläsa en hel del intressanta saker. Vissa bibliotek som ligger i topp när det gäller beställningar i det lokala bibliotekssystemet, använder oss inte alls när det gäller Libris-beställningar, och vice versa.

Bygga ett nätverk i regionen och i kommunerna mellan utbildningsanordnare, pedagoger och olika sorters bibliotek för en framåtsyftande dialog, som leder till samverkan och ger insikt om varandras olika roller.

Studieresa

Den 10-11 maj anordnade vi en studieresa i "Lärandets tecken". Vi hade en bred målgrupp för vår inbjudan – gymnasiebibliotekarier, bibliotekschefer, fjärrlånebibliotekarier men även andra intresserade. Vi blev en grupp på totalt 16 personer som åkte. Vår grundtanke var att skapa ett bra klimat för diskussioner och erfarenhetsutbyten framöver, samt att besöka ett antal intressanta platser. Vi fick se olika exempel på arbetet med lärande, och det blev många funderingar kring hur arbetet kan organiseras.

Vid Örebro stadsbibliotek besökte vi Cityakademin där man ger skraddarsytt stöd för det egna lärandet. Fyra oberoende lärare arbetar som handledare, Örebro universitet och stadsbiblioteket står för kostnaderna. Man har även ett läs & skrivcentrum.

Vi besökte också två platser i Upplands-Bro kommun. Dels hade vi stämt möte med studiebibliotekarien, dels besökte vi kommunbiblioteket som har ett lärcentrum lokaliserat i samma byggnad.

Lärcenter i Skinnskatteberg hade vi hört talas om tidigare och bestämt oss för att besöka. Här är lärcentret hopbyggt med biblioteket och är tillgängligt dygnet runt.

Vi hade bra diskussioner under resans gång och vi bestämde oss för att starta ett nätverk för studiebibliotekarier (och/eller andra intresserade av vuxnas lärande) i länet.

Nätverk för studiebibliotekarier

En plan för nätverket gjordes i arbetet med kursen för lärcentrautveckling. Frågan togs också upp på kontaktbibliotekarietagen. Inget konkret har gjorts i år men frågan är högaktuell inför nästa år.

Kontaktbibliotekarietdag

En eller två gånger per år samlas personal från kommunbiblioteken och högskolebiblioteken till en gemensam träff. De tidigare åren har högskolebiblioteket haft det största ansvaret för att utforma program och hålla i dagen. Vi upplevde att träffarna i stort sett bestod av information, om IKT-hjälpmedel, databaser mm. Därför hölls årets träff på Studiearenan på Falu stadsbibliotek för att titta på en ny lärmiljö, samt ge möjlighet till samtal. Studiearenan är ett projekt stadsbiblioteket har tillsammans med Vägledningscentrum i Falu kommun. Studiebibliotekarien och ansvarig på Vägledningscentrum berättade hur projektet hade växt fram och hur man arbetar. Eftermiddagen var vikt för diskussioner i olika grupper. Frågeställningarna var:

- gemensam kompetensutveckling – vad, när, hur?
- erfarenhetsutbyte – ”prya” på varandras bibliotek?
- nätverk för bibliotekspersonal som arbetar med vuxnas lärande – vilka frågor vill ni ta upp?
- utformning av våra kontaktbibliotekarietagar i framtiden?

Som svar på några av frågorna kommer vi att under 2006 erbjuda gemensam kompetensutveckling. Preliminära teman är den nya upphovsrätten och avancerad informationsökning. Se också ovan ang nätverk för studiebibliotekarier.

Lärcentrautveckling

Vårterminen 2005 deltog jag i en 5-poängskurs som Högskolan i Jönköping gav – Lärcentrautveckling. Utbildningen gavs helt på distans och i Falun bildade vi en egen studiegrupp på fem personer med deltagare från Vägledningscentrum, Falu stadsbibliotek och Länsbiblioteket. Kursen var mycket givande för oss som jobbade ihop. Förutom en del teoretiska avsnitt, gjorde vi också uppgifter som hade anknytning till vår verksamhet. Vi prövade också på en hel del teknik, t ex olika former av videokonferensprogram.

Erbjuda adekvat vägledning, information och media på biblioteken som stöder invånarna i deras individuella utvecklingsprocesser

Under 2005 har två kommuner i länet, Avesta och Gäddede, deltagit i arbetet med KULDA: s metodbok. Detta arbete har stora beröringspunkter med projektet ”Vuxnas lärande...” och jag har tillsammans med mediakonsulten arbetat med dessa kommuner. Dalarnas län är även med i LIMIT-projektet, och det har blivit självklart att jag i mitt arbete ”går över projektgränserna” när målgruppen är vuxna i lärande.

Öka bibliotekspersonalens kompetens och verka för pedagoger i biblioteken.

Pedagogiska bord

Senare under året följde vi upp "Det goda värdskapet" med att anordna pedagogiska bord på kommunbiblioteken. Vi använde oss av den pedagogiska kortleken som svensk biblioteksförning tagit fram. Biblioteken har själva fått välja en frågeställning utifrån några som vi valt ut ur kortleken.

Skräddarsydd IT-utbildning

Vi har också erbjudit "Skräddarsydd IT-utbildning" till kommunbiblioteken. Denna utbildningsinsats har varit ett samarbete mellan medie- och socialkonsulent och projektledaren. Utbudet har varit mångfacetterat, och vi har både hållit föreläsningar samt gett deltagarna möjligheter att pröva på tjänsterna själva i en datasal.

Teknik

I projektrapporten för år 2 (2004-12-21) beskrivs hur jag och socialbibliotekskonsulenterna skulle jobba tillsammans under detta år. Det konkreta syftet var att "hjälpa till vid installation av specifika typsnitt på speciellt avsatta datorer för tidskriftsläsning på invandrarspråk hos kommunbiblioteken". Vi har påbörjat detta arbete genom att genomföra en teknikdag för oss på länsbiblioteket. Under nästa år kommer vi att erbjuda kommunbiblioteken tre olika tillfällen för att pröva på olika relevanta tekniker, bl a den ovan beskrivna.

Informationsspridning

Under året har jag medverkat i följande konferenser:

- 15-16 mars Vuxenutbildning i utveckling, Linköping. Utställning "Bibliotekens roll i vuxnas lärande".
- 14-15 juni Möten, metoder, perspektiv, Söderköping. "Presentation av uppslag – många goda projektexempel".
- 1 november SVIT-05, Borlänge. "Språk och kommunikation med hjälp av medier och IT". Presentation av e-böcker tillsammans med Falu stadsbibliotek.

Avslutning

Under detta projektår har arbetet mer och mer övergått i reguljär verksamhet. Både vad gäller mitt arbete på länet, men också i kontakten med kommunbiblioteken. Konsulenterna på länsbiblioteket samarbetar också en hel del vad gäller utbildningar mm.

Utvärderingen av projektet har börjat och jag ser de samtal jag hittills har haft som en del i processen med projektet. Dels för att markera att projektet är slut, men samtidigt för att visa på arbetet i framtiden.

Sedan projektet startade har det inrättats en heltidstjänst som studiebibliotekarie på Falu stadsbibliotek. På Borlänge bibliotek finns fr o m i år en tjänst med 10-timmar/vecka som studiebibliotekarie. Leksands bibliotek har ansökt om utökning av en tjänst som studiebibliotekarie. På grund av besparingar i kommunens budget kan detta inte realiseras under 2006, men begäran finns kvar inför budgetåret 2007.

Under projekttiden har en ny konsulenttjänst inrättats på länsbiblioteket med inriktning mot IT och lärande. Det känns som en helt följdriktig utveckling av projektet på länsnivå.

Birgitta Winlöf
Projektledare